

Dansk Landbrug
Plante- og husdyrpolitik

6. september 2006

Vedr. Pesticider og klimatiske godkendelseszoner

Regulering, godkendelse m.v. for pesticider tager i alle EU's medlemslande afsæt i et fælles direktiv fra 1991 (direktiv 91/414/EØF). Grundtanken i dette direktiv er at harmonisere lovgivningen og de krav, der opstilles ved godkendelse af pesticider for hele EU.

I forbindelse med en kommende ændring af direktiv 91/414/EØF forventes det, at der vil blive indført en zoneinddeling af EU-landene med hensyn til godkendelser. Inden for den enkelte zone skal foretages en fælles risikovurdering og være tvungen gensidig anerkendelse af plantebeskyttelsesmidler. Udgangspunktet for placering i de forskellige klimazoner er de klimatiske og jordbundsmæssige forhold i de enkelte lande.

EU-Kommissionen har i sine foreløbige arbejdspapirer stillet forslag om, at Danmark placeres i en nordlig zone sammen med Sverige, Finland og de baltiske lande, hvilket imidlertid efter erhvervets opfattelse vil medføre store problemer med at få godkendt de nødvendige plantebeskyttelsesmidler.

Som det fremgår af vedlagte notat fra Dansk Landbrugsrådgivning, Landscenteret, Planteavl, har vi i Danmark et klima (bl.a. middeltemperaturen i januar måned), som i højere grad ligner klimaet i landene syd for Danmark. Den lavere middeltemperatur om vinteren betyder, at vi i Danmark har et andet sædskifte bestående af mere vintersæd end tilfældet er i de mere nordlige lande. Vi har derfor andre problemer med skadegørere end de mere nordlige lande med derfor følgende andet behov for pesticider. I relation til gartnerierhvervet skal det endvidere fremhæves, at langt den væsentligste handel med planter foregår med landene syd for Danmark. Det betyder også, at der herfra sker en indførsel af skadegørere, hvilket indebærer, at der er behov for adgang til samme plantebeskyttelsesmidler som i disse lande.

En placering af Danmark i klimazone med lande som Sverige, Finland og de baltiske lande vil derfor medføre store problemer for dansk planteavl, da vi vil udgøre et meget lille marked, som sandsynligvis vil blive nedprioriteret af kemikaliefirmaerne. Derved risikerer vi, at vi ikke får tilstrækkeligt med nye pesticider godkendt i Danmark, hvilket vil medføre store konsekvenser for den fremtidige planteproduktion i Danmark.

Erhvervet ønsker derfor Danmark placeret i den mellemeuropæiske zone, hvor bl.a. produktion og udbredelsen af skadegørere er sammenlignelig med danske forhold.

Der er i nedenstående taget udgangspunkt i, at der i Kommissionens oplæg er foreslået én fælles zone for godkendelse af plantebeskyttelsesmidler til anvendelse i væksthuse, hvorfor kun forhold, der omhandler produktion på friland, er omtalt.

Krav til produktionen

Produktion af arbejdsintensive højbær- og grøntsagsgrøder forudsætter, at der kan leveres produkter af høj kvalitet, og derudover kræves stor dyrkningssikkerhed. Kvalitet og dyrkningssikkerhed sikres blandt andet gennem mulighed for at kunne foretage nødvendig bekæmpelse af sygdomme, skadedyr og ukrudt, dvs. gennem adgang til relevante plantebeskyttelsesmidler.

Erhvervet har i en årrække oplevet en mangel på de nødvendige plantebeskyttelsesmidler til bekæmpelse af ukrudt og skadegørere. Det gælder ikke kun på de arealmæssigt mindste frugt- og grønsagsafgrøder, men også på store afgrøder som gulerødder og kål, hvor der ikke har været svampemidler godkendt til bekæmpelse af *Alternaria*. Erhvervet har derfor måttet søge dispensation for anvendelse af iprodion.

Også når det gælder produktionen af æbler, har dispensation været anvendt til at sikre muligheden for at bekæmpe frugttrækræft og spindemider. En række årsager er medvirkende til denne mangel. Blandt andet er kemikaliefirmaerne tilbageholdende med at ansøge om at få godkendt midler til området. Markedet er lille, og beskeden fra firmaer lyder ofte, at de har stor sympati og forståelse for erhvervets problemer, men man kan ikke afse de nødvendige ressourcer til at gå ind i det store arbejde, som sagsbehandling og godkendelsesprocedure kræver.

Erhvervet finansierer i dag en stor del af effektivitetsforsøgene, som er nødvendige for en godkendelse af et nyt middel. Desuden lægges mange ressourcer i samarbejde med specielt England, Tyskland og Holland omkring udveksling af data for effektivitet og pesticidrester med henblik på at skaffe erhvervet de nødvendige midler godkendt. Det er således allerede i dag i meget vid udstrækning nødvendigt for erhvervet selv at varetage og finansiere de opgaver, som på større afgrøder varetages af kemikaliefirmaerne.

Alle tiltag, der mindsker firmaernes interesse for det danske marked, vil derfor få stor negativ betydning for de danske producenters mulighed for at producere planter, frugt og grønt med de kvaliteter og den dyrkningssikkerhed, som kræves.

Arealer med frugt og grønsager

Arealmæssigt udgør f.eks. grønsager og kartofler et beskedent areal i den nordlige zone. En placering af Danmark i den nordlige zone vil derfor betyde en placering i et område, som ikke er så attraktivt for kemikaliefirmaerne at investere i, når det gælder udvikling og godkendelse. Interessen vil klart være størst i den mellemeuropæiske zone, som Danmark i øvrigt kan sammenligne sig med, hvad angår afgrødetyper og skadegørere. For en række plantesygdomme eller skadegørere gælder at angrebstrykket og dermed bekæmpelsesbehovet er mindre i vore nordiske nabolande end i Danmark p.g.a. en kortere og køligere dyrkningssæson end i Danmark. Det gælder f.eks. kartoffelskimmel, *alternaria* og coloradobiller.

Dertil kommer, at nye skadegørere typisk indføres fra lande syd for Danmark, hvor handelen med planter og planteprodukter er størst. Det betyder, at nye smitteracer af *Phytophthora*, *Fusarium*, *Verticillium* og meldug, som er vanskelige at bekæmpe, gennem de senere år er indført sydfra. Også helt nye skadegørere, som f.eks. *Phytophthora ramorum*, der er en alvorlig skadegører i *Rhododendron*-produktionen, er introduceret sydfra. Behovet for at have plantebeskyttelsesmidler til rådighed til bekæmpelse af disse skadegørere vil derfor svare nøje til det udbud af plantebeskyttelsesmidler, der er behov for i landene syd for Danmark. Et mindre eller anderledes bekæmpelsesbehov i vore nordiske nabolande i forhold til Danmark kan medføre, at Danmark i en nordlig zone bliver mindre interessant for kemikaliefirmaerne at registrere nye produkter i.

Arealer med landbrugsafgrøder

Til de arealmæssigt "store" landbrugsafgrøder står vi ikke p.t. i en akut mangelsituation. Vi ser dog i nogle tilfælde, at registreringer af nye midler kommer hurtigere i de større europæiske lande end i Danmark. Danmark vil sammen med Sverige, Finland og de Baltiske lande være et meget lille marked sammenlignet med de store mellemeuropæiske lande. Af nedenstående tabel fremgår det, at lande fra den nordlige klimazone vil eksempelvis samlet vil have

5.4 mio. ha med kornafgrøder, hvor Tyskland alene har 6,9 mio. ha, Frankrig 9,3 mio. ha og England 3,1 mio. ha.

Tabel: Arealer med korn i en kommende nordisk zone (mio. ha)

Danmark	Sverige	Finland	Estland	Letland	Litauen	Sum
1,5	1,1	1,2	0,3	0,4	0,9	5,4

Konkurrencevilkår

Den danske planteproduktion er hårdt presset af udenlandsk produktion, som på en række områder er gunstigere stillet produktions- og omkostningsmæssigt end den danske. Disse udfordringer har erhvervet i stort omfang taget op i form af produktudvikling og rationaliseringer, men de EU-krav, der stilles vedrørende kvalitet og frihed for angreb af skadegørere, og den dyrkningssikkerhed, der er nødvendig, kan ikke sikres ad denne vej, men kræver stadig adgang til effektive bekæmpelsesmidler, vel at mærke ikke en adgang, der tidsmæssigt er forskudt flere år, som en placering i den nordlige zone må forventes at betyde.

Drøftelser med EU-Kommissionen

Fra embedsmænd i EU-Kommissionen har vi fået meddelelse om, at det er de danske myndigheder, som indtil videre har placeret Danmark i den nordlige klimazone, men såfremt man ønsker Danmark placeret i en anden klimazone, vil der ikke være noget til hinder for dette.

Endvidere er vi bekendt med, at Danmark i andre sammenhænge, bl.a. i forbindelse med interkalibrerings netværk i relation til Vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EC) jf. Kommissionens beslutning af 17. august 2005 har placeret Danmark i en central zone sammen med lande som Tyskland, Frankrig, Holland, England og de baltiske lande.

Konklusion

En placering af Danmark i klimazone med lande som Sverige, Finland og de baltiske lande vil som ovenfor nævnt medføre store problemer for dansk planteavl, da vi vil udgøre et meget lille marked, som sandsynligvis vil blive nedprioriteret af kemikaliefirmaerne. Derved risikerer vi, at vi ikke får tilstrækkeligt med nye pesticider godkendt i Danmark, hvilket vil medføre store konsekvenser for den fremtidige planteproduktion i Danmark.

Vi håber derfor, at man i forbindelse med den kommende revision af direktiv 91/414 vil indstille til, at Danmark placeres i en centraleuropæisk klimazone sammen med lande som England, Tyskland, Holland og Frankrig.